

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Vår dato:

26.08.2024

Vår referanse

2024/6356

Deres dato:

04.06.2024

Deres referanse

24/2640 - LKR

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Telefonnummer til saksbehandler

Åse Rustad-Riise, +4778950417

Høringssvar - forslag til ny rettshjelpforskrift

Statsforvalteren i Troms og Finnmark er i hovedsak positiv til de foreslåtte endringene. Vi har imidlertid følgende merknader til noen av bestemmelser i forslag til ny rettshjelpforskrift.

Til vurdering av betalingsevne, forskriftsforslaget § 1

I vedtatt endringslov til rettshjelploven, er nåværende § 11 fjerde ledd, som oppstiller mulighet for dispensasjon fra de økonomiske vilkårene, fjernet. I henhold til någjeldende rundskriv SRF-2017-1 punkt 4.4.1, er gjeld, forsørgelsesbyrde og nødvendige ekstraordinære utgifter, herunder gjeldsordning og utleggstrekk, momenter som etter en konkret vurdering kan gi unntak. Vi vil bemerke at når unntaket i sin helhet er tatt vekk, og den foreslåtte beregningsmodellen kun hensyntar forsørgelsesbyrde, vil det ikke lengre være rom for å hensynta gjeldsordning, utleggstrekk, ekstraordinære utgifter mv. i fastsettelsen av betalingsevnen.

I vår saksbehandling mottar vi tidvis søknader hvor rettshjelpsmottaker påberoper lavere reell inntekt på grunn av gjeldsordning/utleggstrekk. Basert på forskriftsforslaget, vil det ikke (lengre) være rom for å hensynta slike utgifter. Vi ber departementet om å klargjøre om, og i så fall hvordan, gjeldsordning og utleggstrekk skal inngå i vurderingen av de økonomiske vilkårene.

Til vurdering av betalingsevne når flere søker om rettshjelp, forskriftsforslaget § 2

Dagens forskrift § 1-2 annet punktum foreslås ikke videreført. Dette er av departementet begrunnet i at det anses som «lite praktisk» at flere personer søker om rettshjelp i samme sak. Hvis det likevel skjer, mener departementet at «disse skal søke og vurderes individuelt opp mot de økonomiske vilkårene».

Statsforvalteren i Troms og Finnmark er enig med Sivilrettsforvaltningens høringssvar på dette punktet. Det er ikke ukjent i vår saksbehandling at flere – som ikke deler husstand – søker samlet. På samme måte som Sivilrettsforvaltningen, er vårt syn at det vil være urimelig om disse kommer bedre ut enn ektefeller/samboere. Aktuelle sakstyper kan være rettighetsspørsmål for grupper av reindriftssamer og foreldre med voksne barn i spørsmål om helsehjelp/tilsyn. Vi er enig med Sivilrettsforvaltningen i at håndteringen av slike saker må avklares.

Videre deler vi Sivilrettsforvaltningens syn angående spørsmål om forsørgerfradrag når samboer har forsørgelsesansvaret. Det er samboernes samlede økonomi som skal legges til grunn for beregning av betalingsevnen, hvilket i praksis vil omfatte utgifter ved å ha barn i husstanden. Vi bemerker at man ikke anses å være enslig mor eller far etter folketrygdloven § 15-4 dersom man lever i et ekteskapslignende forhold i en felles husholdning uten felles barn. Sammenhengen i regelverket tilsier dermed at også samboer bør få forsørgerfradrag.

Til vurdering av nettoformuen, forskriftsforslaget § 4

I beregningen av nettoformue, er dagens rettstilstand at verdien av bolig, driftsmidler og BSU, tas ut, mens gjelden tilknyttet bolig, inngår i vurderingen. Vi viser til omtalen i rundskriv SRF-2017-1 punkt 4.1.2. Vi vil bemerke at dersom både verdi og gjeld tilknyttet bolig tas ut av vurderingen, vil mange søkere få en høyere beregnet formue enn hva som følger av dagens rettstilstand. Samtidig kan dette være en rimelig løsning.

I forlengelsen av dette, vil vi påpeke at skattemeldingen ikke spesifiserer gjeld knyttet til (primær)bolig. Vi forutsetter at rettshjelpskalkulatoren derfor skal innrettes slik at informasjon om gjeld tilknyttet bolig vil innhentes. Alternativt antar vi at dette må dokumenteres særskilt og prosesseres manuelt.

Til innsending og behandling av søknader, forskriftsforslagets kapittel 3

Statsforvalteren mener utviklingen av en ny rettshjelpsapplikasjon vil være effektiviserende for saksbehandlingen. Automatisk innhenting av økonomiske opplysninger gjøres i dag gjennom søknadsskjema advokater fyller ut i rettsrådsportalen, som også omfatter en meldingsfunksjon. Tilsvarende funksjoner i RAPP ønskes velkommen.

Vi vil understreke behovet for at rettshjelpskalkulatoren, for både fastsettelse av betalingsevne og egenandel, bør kunne være tilgjengelig uten at det må knyttes til en konkret sak. Vi mener at hensynet til informasjon og veiledning hos publikum, og saksbehandling av søknader som ikke innkommer i RAPP, tilsier dette.

Med hilsen

Tone Selseth Bertheussen (e.f.)
leder for juridisk seksjon

Åse Rustad-Riise
rådgiver juridisk seksjon

Dokumentet er elektronisk godkjent